

Jan Cimický

USMĚVAVÝ

BUDDHA

Usměvavý Buddha

PRAHA 2009

Jan Cimický: Usměvavý Buddha
Vydání první
Copyright © 2009 Jan Cimický
All rights reserved

Vydalo nakladatelství Baronet a.s., Izraelská 6, Praha 10, www.baronet.cz
v roce 2009 jako svou 1417. publikaci
Přebal a vazba © 2009 Ricardo a Baronet
Ilustrace na přebalu © 2009 Jan Ungrád
Odpovědná redaktorka Daniela Kočí
Korektorka Marie Hošková
Sazba a grafická úprava Ricardo, Přemyslovská 38, Praha 3
Tisk a vazba: **FINIDR**, s. r. o., Český Těšín

Veškerá práva vyhrazena.
Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována
či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení.

Název a logo BARONET® jsou ochranné známky zapsané
Úřadem průmyslového vlastnictví pod čísly zápisu 216133 a 216134.

ISBN 978-80-7384-193-5

BARONET
Praha 2009

Jan Cimický

Usměvavý Buddha

1.

„Musíme se rozejít!“

„Co to říkáš?“ vyděsil se.

Mlčela. Chvíli se na ni upřeně díval, připadalo mu, že je to jen krutá a hloupá legrace, nebyl na ni připraven a celý se najednou otrásl zimou.

„Musíme...“

„A proč?“ nechápal pořád.

„Já takhle nemohu dál žít. V nejistotě...“

Cítil, jak se v něm uvnitř odněkud šíří bolestivá vl-
na. Neuměl si představit, že by se něco v jeho životě
mohlo změnit. Tak si zvykl na její tvář, její něhu, na
její divokou touhu. Najednou by se to mělo změnit?

„Co tě to napadlo?“

„Dlouho o tom přemýšlím. Trápila jsem se...“

Zíral na ni nechápavě, připadalo mu, že mluví něja-
kým jiným jazykem, kterému ani není možné rozumět.

„Jak ses trápila?“

„Ty si mě stejně nikdy nevezmeš!“

Jsou slova či věty, které najednou padnou jako těž-
ký kámen, co se zřítí nečekaně z vysoké hory. Nelze je
vysvětlit.

„Jak to myslíš? Proč bych si tě nevzal? Dohodli
jsme se přece, že nejdřív vystuduješ! Nebo bys chtěla
studovat a ještě se o mne starat?“

Mlčela. Prý ženy dokážou snadno pálit mosty, muž
je v tomhle mnohem opatrnější, chová se spíš jako Tu-
rek, když na to přijde, přibral by další, ale tu původní
by nedokázal zapudit. Kdyby to tak šlo....

„Ty někoho máš?“ vyděsil se.

Pokrčila rameny.

„Nemám. Ale nejde to. Už dál nemůžu,“ nechtěla přesvědčit, jen konstatovala.

Byl to zásah, nečekaný blesk z jasného nebe. Nebo je to jen zlý sen?

Díval se na ni dál, jako by chtěl porozumět cizí řeči, jako by chtěl z výrazu obličeje a mimiky pochopit i něco víc, než mohou vyřknout a vyslovit zvuky obyčejných slov. Jestli žertuje nebo ho chce zkoušet, proč si vybrala najednou takový překvapivý a záludný okamžik? Vrátil se právě z třítydenní stáže v Americe, měl za sebou dlouhý let a ještě se nevyrovnal s časovou změnou! Tolik se těšil, až ji aspoň uvidí, přesvědčí se, že je... Ještě byl v mátožném polosnu, kdy hranice skutečnosti a reality nemají jasné kontury, splývají s mžitkami snových útržků. To je přece kruté a surové...

V duchu si rychle promítal celé poslední měsíce. Nic nepozoroval, naopak, stále mu zdůrazňovala, jak ho miluje a jak jí pořád chybí, jak se jí stýská. A najednou... Udělal něco, čím všechno změnil? Pokazil něco?

I z té dálky jí telefonoval a posílal sms zprávičky, aby věděla, že na ni myslí. Nic ho nenapadalo.

„To přece nemyslíš vážně, vid’?“

Zavrtěla hlavou.

„Ne, myslím to úplně vážně! Já už nemůžu. I rodiče na mě tlačí, abych to skončila, prostě to nejde...“

Nevnímal to jako přesvědčivý argument. Že se nelíbí rodičům, to by snad i pochopil, nedávno se rozvedl a platil na malou dcerku. Možná si pro dceru představovali někoho lepšího. Ale on přece nic neprovedl, je navíc expert na počítače, má spoustu nabídek, slušně vydělává, má vlastní byt...

„Můžeš říct, že jsem někdy nesplnil, co jsem slíbil?“

Zase jen zavrtěla hlavou. Vnímal to jako nejistotu, je jí to snad taky líto, možná proto nechce promluvit, možná ani sama nechce, aby se rozešli.

„Holčičko moje, já si ani nedovedu představit, že bys mi zmizela ze života, že bys nebyla, už nikdy... že bych se na tebe nemohl těšit, snít o tobě... já bych chtěl, abys byla navždycky, definitivně, abych byl konečně šťastný! A já jsem si myslel, že teď jsem. Nejvíc v životě...“

Pokřčila rameny. Možná ztratila hlas.

I když svítilo slunce, měl najednou pocit, že se propadá do tmy. Ani při největším úsilí si to nedokázal srovnat v hlavě, nemělo to logiku. Vždyť ještě před třemi dny mu Hanny telefonovala do Miami, slyšel i teď v duchu každé její slovo jako ze záznamu, vůbec by ho nenapadlo, že zatím přemýšlí o rozchodu a říká: „Broučku, stýská se mi, moc se mi po tobě stýská!“

„Mně taky, hrozně se těším, až tě zase uvidím.“ Chtěl ji překvapit, a tak jí každý den, po celé tři týdny, kupoval nějakou drobnost, suvenýr, dárek. Někdy hlouposti, jindy v tom viděl nějaký hlubší smysl. Nejvíc měl radost z halenky, nádherně barevné a vyšívané, která se jen obyčejně zavazovala na tkaničky na zádech, dovedl si představit, jak v tom bude nádherná a svůdná. Hanny ho přitahovala přece od prvního okamžiku, kdy ji spatřil a kdy ani nedoufal, že by se mohli sblížit!

A přece se tak stalo. Myslel si v tu chvíli, že je to řízením osudu, že to je odměna či prémie, za všechno strádání a neúspěchy, které v životě měl, že konečně našel někoho něžného a vroucího, kdo mu dá zadostiučinění, aby věřil, že láska existuje, že může být i on konečně šťastný... A skutečně celý rok byl, vznášel se, ale podvědomě měl pořád strach, že to nemůže vydržet, že ho Hanny opustí.

Vymlouvala mu to. A nakonec tomu uvěřil. Vůbec ho nenapadlo, že by to nemyslela vážně, že by to byla nadsázka, takový obvyklý slib, který se nebere doslova a nemusí se naplnit.

„Ty si se mnou nechceš povídat?“ zeptala se, když mu naposledy volala. Zaskočilo ho to.

„Ale ano,“ ujišťoval ji. Jenom mu připadalo zbytečné protелефonovat spoustu peněz, když si to hlavní řekli. Byl praktik. Možná ji tím naštvál?

Vždycky bral ty povrchní soudy o mužích a ženách, jimiž se hemží všechny zábavné časopisy, jako hlouposti. Že muži jsou přímočaří a ženy složité, že žádná žena neví, co chce, a nedá pokoj, dokud to nedostane...

„Hanny, miláčku, já bez tebe nedokážu být!“ A všechno se v něm svíralo.

Do úst mu stoupala divná hořkost a otrásl se.

„Vždyť jsme spolu byli šťastní, nebo ne?“

Mlčela a on si všiml, jak jí tečou po tvářích slzy. Byl v tu chvíli docela bezradný, nevěděl, co udělat, co říct, jak se bránit, jak možná ještě zachránit, co se dá. Jen nic nepokazit! Byl hrozně unavený.

Na tu poslední otázku neodpověděla.

„Ani jsi mi nevyprávěl o Americe! Určitě to bylo dokonalý!“

Vlastně nevěděl, co by měl vyprávět. Tři týdny v Miami seděl u počítačů a měl plnou hlavu vylepšování nějakého programu pro Microsoft. Jen sem tam prohodil slovo se sousedem, naturalizovaným Maďarem, který se jmenoval jako současný francouzský prezident Sarkozy, ale nebyli příbuzní. Janosz se narodil již na Floridě, kam jeho rodiče emigrovali z Budapešti krátce po událostech v šestapadesátém, tady vystudoval matematiku a v éře počítačů se pustil tímto směrem. Brzy získal pevnou pozici v odnoži Gatesovy firmy.

Co by měl tedy vyprávět? Že Miami je takové lázeňské město, kam se stahují na penzi Američani z celých Spojených států, protože je tu příznivé klima bez velkých výkyvů a moře příjemné? Že je tu spousta španělsky mluvících obyvatel, co sem přišli jednak z Kuby a jednak z Mexika a dalších států z jihu, větší-

nou nelegálně, ale už se tam etablovali? Že to městečko nemá žádnou historii, jak jsme zvyklí v Evropě, že asi největší pamětihodností je kostel, který nepřipomíná žádný stavební sloh? A nebo že tady přímo před vraty domu zastřelili nějakého slavného návrháře s italským jménem...

„Versace!“ poslouchala pozorně a hned reagovala.

„Jo, Versace...“ Nic mu to neříkalo, nepatřil k lidem, co sledují módu, nejlépe se cítil v tričku a džínách. Janosz mu hned po příjezdu poradil, aby se choval opatrně. Aby se, když přijede k obchodnímu centru na parkoviště, nejdřív rozhlédl, jestli tam někde není nějaký feták, co chce peníze. A kdyby ho nějaký oslovil, ať mu raději peníze dá, aby ho ze vzteku nezastřelil... Tohle ho, pravda, poněkud znervózňovalo. Raději se pořád ostražitě rozhlížel...

Bydlel v pronajatém bytečku v takovém „ghetu“ pro bohaté, ale moc si ho neužil. Jen asi dvakrát si večer sedl na balkon, odkud bylo vidět na moře a na světla v zálivu a dal si skleničku červeného merlotu, který se na Floridu dováží z Francie v netypických lahvích.

Na balkoně kvetla bugenvilie v obrovském květináči, asi ta nejskromnější květina na světě, které stačilo jen občas ji zalít, když si na to někdo z přechodných nájemníků vzpomněl, a přece pořád krásně kvetla.

Kdyby věděla, jak se mu po ní stýskalo. Mužský to nepotřebuje zdůrazňovat a opakovat, ale byla to pravda. Když mu nabídli, aby zůstal a pracoval pro Gate-sovu firmu na místě i dál, napadlo ho, že by za ním mohla přijet a třeba dostudovat tady... Že by už mohli být spolu. Možná to bylo dobré řešení, ale odmítl, bál se, že by to třeba Hanny nechtěla, neznal její názor – odjet tak daleko, od rodičů –, usoudil, že bude rozumnější, aby dostudovala doma. Vždyť podobné příležitosti budou jistě i pak!

Možná se mylil! Ale možná, že byla rozhodnutá jinak!

Svět kolem se najednou zatměl. Nevycházelo z něj jediné slovo, nějak se to uvnitř zadrhlo. I když chtěl něco říct, nešlo to. Marne polykal, marně se snažil chraplavě pokračovat. Nešlo to.

V tom pološeru se najednou jako na pomoc vynořil Janosz. Přesvědčil ho a jedinou volnou neděli ho vyvezl do přírodní rezervace, které se česky říká mokřad, do rejdiště aligátorů. Hleděly na něj studené a nehybné oči třímetrových zvířat, která umějí čekat a pak se mrštně a rychle zmocní kořisti.

Připadal si jako bezmocná kořist! Nechtěl se ponížovat, přesvědčovat, prosit a přitom by to rád udělal, nerozuměl tomu, nechápal, co se stalo, jak se mohlo všechno tak radikálně změnit.

Nebo se snad Hanny po celou tu dobu jen přetvařovala? To nebylo možné! Věděl však jistě, že on ji miluje. A věděl i to, že se s tím nedokáže smířit a už vůbec ne zapomenout.

Tak nějak to bylo. Pak se ještě usmála, otřela si slzy, jako by sama byla dojatá, a než se vzpamatoval, byla pryč. Utekla. Nestačil ji zastavit, nestačil se bránit. Snad to tak udělala schválně, úmyslně, aby nemohl něčím zvrátit její rozhodnutí, aby neuplatnil argument, co by ji zviklal.

A bylo to vůbec její rozhodnutí? Třeba za tím jsou jen její rodiče, kterým nikdy moc neseseděl. Nevěděl proč. Snad tím, že byl starší, rozvedený, se závazkem... Vlastně se jim nedivil, asi by reagoval stejně, ale mohli mu dát šanci se obhájit, neodsuzovat ho šmahem a definitivně. Nic přece není úplně černé nebo úplně bílé!

Sám před sebou měl svědomí čisté, nikdy nezalhal, snažil se být spravedlivý a zvažovat, nenaléhal. Užíval si své štěstí a nakonec uvěřil, že nic na světě nemůže tu idylku překazít. Jak se mýlil! Jak se ošklivě mýlil!

Georges Sandová si kdysi položila otázku, zda může člověk milovat znova, když ztratil člověka, kterého

doopravdy miloval. Odpověděl by teď NE... A vůbec, jak dál žít? Snažit se spíš přežít! Neuměl si představit, že by se mohl dívat se stejnou rozechvělou touhou na jinou dívku nebo ženu, že by jí věřil tak jako věřil Hanny.

Ležel na pohovce, hlavu opřenou o polštář a čas nechával míjet, nevnímal tikot hodin na zdi a všechno mu stále víc připomínalo její podobu.

Nesmím na ni myslet, říkal si, musím zapomenout a co nejrychleji vytěsnit každou vzpomínku, musím se pevně soustředit na něco jiného! Kdyby to bylo tak jednoduché, kdyby to vůbec bylo možné!

Očima těkal po místnosti, která se pomalu nořila do pozdního setmělého šera, nerozsvěcel a nechával předměty, aby vrhaly tajemné stíny.

Najednou si uvědomil, že na knihovně přímo proti němu je soška, kterou si přivezl z poslední cesty z Ameriky. Buddha, vyřezaný z voňavého teakového dřeva, usměvavý a veselý Buddha.

Usmíváš se a nemůžeš tušit, jak se trápím, pomyslel si. Jak jsem bezmocný a nešťastný. Neporadíš!

Možná, že dokonce polohlasně mluvil do ponurého ticha.

Buddha seděl dobromyslně, s vypaseným pupíkem a vypadal, jako by se ho jeho neštěstí nijak netýkalo. Koupil ho někde na okraji čínské čtvrti v Miami, kam zabloudil náhodou a z roztržitosti. Voněly tam obětní tyčinky a hrála tlumená čínská hudba. Na rozdíl od hlučných černošských nebo hispánských čtvrtí tady byl vzácný klid.

„Kupte si pane,“ uslyšel za sebou, a když se otočil, stál za ním asi desetiletý malý Číňánek a držel v ruce tuhle sošku.

Zaskočilo ho to. Vyhrkl na toho klučinu překvapeně a nesmyslně.

„A proč?“

„Přinese vám štěstí a dlouhý život!“

Neuměl odmítnout. Za dvacet dolarů si odnesl sošku zabalenou do novin.

Teď stojí na knihovně a bude na ni sedat prach jako na všechny suvenýry. Ale ať se snažil, jak chtěl, ten usměvavý Buddha ho přitahoval stále víc, musel se znovu a znovu obracet k místu, kde stál.

Šťestí!

„Kde jsi byl, když mě poslala k vodě? Nebo to je to štěstí?“

Dřevěný Buddha se dál jen dobromyslně usmíval, jako by ho nějaké cizí trápení vůbec nezajímalo.

„Je ti to jedno! Já vím, všem je to jedno! Každý se stará jen sám o sebe! A já jí tak věřil! Víc než sám sobě! Uvěřil jsem, že mě nikdy neopustí, a skoro jsem se styděl za to, že se o ni tak bojím. Jak mi to mohla udělat? Jak mě mohla tak zklamat? A proč právě teď?“

Privřel oči. A v tom se to stalo. Slyšel docela zřetelně hlas, který nevycházel zvenčí, ale zněl odněkud z nitra jeho hlavy. Byl to zvuk jasný a zřetelný.

„I ona se trápí...“

„Ale jak to může vydržet? Copak jí nechybím?“

„Chybíš jí. Jen nemá dost síly, aby vzdorovala. Musíš bojovat!“

„Snadno se řekne, bojovat! Ale jak?“

„Nesmíš dovolit, aby si myslela, že se zbaběle vzdáváš! Že se snadno smíříš s nepříznivou situací, musíš o ni bojovat!“

„Snadno se radí, ale jak bojovat? Mám ji unést a zavřít tady?“

Buddha se stále stejně vyrovnaně usmívá.

„Život je, můj milý, plný nepředvídatelných problémů, ale jsi na světě proto, abys je řešil. Jinak by tvůj život neměl smysl. Neexistuje nic krásného, co by sis předem spočítal, naopak, mnohem víc si vážíš toho, co je nečekané.“

„Mám si snad vážit toho, že se na mne vykašlala?“ už s ním polemizoval nahlas. Vnímal jeho odpovědi

a nepřipadalo mu nijak podivné, že mluví s dřevěnou vyřezávanou soškou.

„Ne, nevykašlala. Jen potřebuje přesvědčit, že stojíš za to, aby s tebou riskovala další život. Čeká na to.“

„I kdyby to byla pravda, nemůže se bránit tlaku okolí, rodičů...“

„Divil by ses, co dokáže milující žena vymyslet kvůli své lásce!“

Zarazil se. Co když má ten dřevěný panáček pravdu? Usmívá se tak dobrácky, přesvědčivě. Stojí si na knihovně, a přitom... ano uklidňuje! Uvědomoval si, že od okamžiku, kdy se soustředěně dívá na malou a možná vzácnou sošku, rozlévá se v něm sice předchozí zoufalství, ale trápení i pomalu vyprchává a zmocňuje se ho jakási uklidňující harmonie. Pokusil se s ním polemizovat.

„A co když se mýlíš? Co když to byla jen vypočítaná mrcha a když jsem ji omrzela, klidně a bez výčitek svědomí se na mě vykašlala?“

„Mluví z tebe bolest a ta je vždycky nespravedlivá! Víš moc dobře, že tě milovala, a já vím, že tě dokonce stále miluje. Je na tobě, co teď uděláš! Možná ji přesvědčíš, že se mýlila, a nebo se utvrdíš, že udělala dobře.“

„A co mám tedy udělat?“

„Neurážet a neponižovat. Ani sebe, ani ji. Měl bys jí dát najevo, jak ji potřebuješ, jak ti chybí...“

„Ale to je přece samozřejmé!“

„Neboj se to opakovat znovu a znovu!“

Kdyby se alespoň tak provokativně neusmíval!

„Já se přece nezříkám své odpovědnosti, rád jí to budu opakovat třeba do nekonečna, ale potřebuji mít jistotu, že nejsem směšný, že nedotírám a že... mám naději...“

„Jistotu nebudeš mít nikdy! Mohl bych vyprávět stovky příběhů...“

„O veliké lásce?“

„Ano, o veliké lásce...“

Zavřel oči a snažil se na chvíli potlačit vnitřní dialog. Příliš se mu to nedařilo. Hanny poznal před rokem ve chvílích, kdy mu bylo těžko, a její objevení bylo jako blesk. Její osoba se mu okamžitě vryla do všech smyslů a nemohl uvěřit, že i ona ho přijala bez výhrad a upřímně. Čas, který prožili spolu, navzdory všemu, patřil spíše do legend!

Od chvíle, kdy se poprvé objali, se mu všechno začalo dařit, připadal si šťastný a myslel si, že to nic a nikdo nemůže změnit. Nakonec i ten prvotní majáček obav přestal blikat. Věřil jí zcela a bez výhrad. Nečekal podraz!

Jednou se mu dokonce svěřila, že takového mužského, jako je on, vždycky chtěla. Byla moudrá a mnohem vyzrálější než ostatní dívky jejího věku! Co na tom, že mezi nimi byl věkový rozdíl!

Přistihl se, že by chtěl zase začít nový život. Snil najednou o tom, že jednou, až to bude možné, bude s Hanny žít, že spolu budou mít děti...

„Uděláš mi holčičku, jo?“ řekla jednou, když se něžně milovali, a on si uvědomil, jak po tom i on touží. Dítě z lásky... Nikdy dřív ho nic podobného nenašlo. Vlastně... Myslel na to pořád a snil o tom, že jednou bude jeho ženou...

Ještě v létě se spolu vydali na výlet do Krkonoš, šlapali od Zlatého návrší na Labskou boudu, a aby jim utekla dlouhá cesta, začal si pro Hanny vymýšlet pohádku. Pochopitelně o vládci hor, Krakonošovi! Miloval Hanny, udělal by pro ni snad všechno na světě.

Ted' si uvědomoval ještě víc, co ztrácí. Bylo mu tak těžko!

Myslel si, že je naivní, když stále mluví k dřevěné sošce, ale chtěl, aby věděla, co pro Hanny vymyslel.

Buddha se stále usmíval.

„Víš, pochodovali jsme v horku pod pražícím sluníčkem a já jsem chtěl, aby byla spokojená, aby nelitovala, že kvůli mně musí polykat kilometry po horách. Nikdy

neřekla ani slovo, že by se jí to nelíbilo. Věřil jsem, že bude ta nejspolehlivější partnerka na světě!“

Dřevěná soška nereagovala.

„Dobrá, tak poslouchej! A dáš mi určitě za pravdu.“ Podepřel si hlavu a snažil se rozpomenout na každé slovíčko.

„Když ještě svahy Krkonoš lemovaly neprostupné lesy a žilo v nich mnoho zvířat, dokonce i medvědi a vlci, a když borůvky dozrávaly na palec veliké a voda v potůčcích byla čistá, že se v ní odráželo nebe, žil v dřevěném domku na úpatí Čertovy hory lesník Matěj. Domek to nebyl velký, postavený ze smrkových fošen a voněl smůlou a pryskyřicí.

Matějovi bylo skoro třicet let, doma jich bylo deset, děti jako schůdky, a tak už v patnácti musel do světa, aby neujídal z malého krajíce. Musel se o sebe postarat. Na harrachovském polesí zrovna chyběl někdo, kdo by se staral o kus lesa. Matěj byl statný, silný chlapec a nikomu nevadilo, že je tak mladý!

Práce v lese se Matějovi moc líbila, z počátku se učil, jak se v přírodě chovat, jak stopovat zvěř, co každé zvířátko potřebuje. Pěstoval sazeničky smrků a boroviček ve školce, sbíral na podzim bukvice, kaštany a žaludy, dokonce i planá jablíčka a schovával je na zimu, aby přilepšil hladovějící zvěři.

Tak plynuly roky a Matěj tu žil sám, zvykl si na takový život samotáře. Ale jedné bezesné noci měl podivný sen, zdálo se mu, že vidí krásnou dívku, která se k němu blížila a natahovala ruce. Měla dlouhé tmavé vlasy a stejně tmavé laskavé oči, usmívala se a Matěj se probudil a s bušícím srdcem zíral do tmy. Hned na zítří se svěřil kamarádovi, starému lesníkovi, který žil s rodinou na Dvoračkách.

„Můj milý Matěji, už je asi na čase, abys založil rodinu!“ řekl mu starší kolega. „Můžeš žít sám, ale představ si, že přijdeš domů a na plotně voní bramboračka a žena se na tebe usměje a políbí tě...“

„To se snadno řekne, ale kde takovou hodnou ženu najdu?“

„Musíš jít mezi lidi, někam dolů, do údolí, třeba do Harrachova nebo do Rokytnice. A tam si nějakou namluvit...“

„Namluvit? Jak se to dělá?“

„Jak? Můj ty smutku, to jde přece samo. Přijdeš na zábavu, rozhlídneš se, která dívka je tam sama, smutná a opuštěná, a vyzveš ji k tanci...“

„Ale já přece neumím tančit!“

„No tak... si k ní přisedneš, představíš se, pozveš ji na sklenku něčeho dobrého a budeš si s ní povídat! Když to bude ta pravá, poznáš to,“ řekl starší kolega a lišácky se usmál. „Poznáš!“

Matěj z toho moc chytrý nebyl, ale hned příští týden v neděli se oholil a svátečně oblékl a vydal se do Harrachova na zábavu. Byla právě v plném proudu, když dorazil. Takových lidí! Muzika hrála nahlas, že nebylo slyšet slovo.

Připadal si tu ztracený a bezmocný, už to chtěl vzdát a odejít a žít dál tak jako dosud, sám, ale najednou si všiml, že v koutku u dveří sedí nějaká opuštěná dívka. Chvilí váhal, jestli ji má oslovit a přisednout si k ní!

„Já jsem Matěj, lesník,“ řekl nejistě a usmál se na ni.

Jen přikývla, ale mlčela. Měla uplakané oči. Matěj dosedl vedle ní.

„Stalo se vám něco? Někdo vám ublížil?“

Zavrtěla hlavou.

„Ale ne...“ Snad chvíli váhala, jestli tomu neznámému mládenci má vykládat něco o svém trápení. Matěj se na ni však díval tak úpěnlivě, že nemohla dál mlčet.

„Já nevím, co si počnu... Víte... žila jsem s dědečkem, nikoho jiného nemám, všichni umřeli. Dědeček pracoval ve sklárně, ale najednou v práci padl a už mu nebylo pomoci. A protože náš domek patří sklárně, direktor rozhodl, že se musím vystěhovat, protože po-

třebuje bydlení pro nového dělníka... A já nevím, kam bych šla!‘

„Tak proto jste taková smutná?“

Upřela na něj své tmavé oči a mlčky přikývla. Matěj sklopil hlavu, a snad jako by se ostýchal, docela potichu řekl:

„Víte, kdybyste chtěla, u mne je místa dost...“

Podívala se na něj uslzenými kukadly.

„Opravdu? Mohla bych?“

A tak se Kristýnka nastěhovala do Matějovy chaloupky na úpatí Čertovy hory.

Bylo to děvče nejen pohledné, ale i skromné a pracovitě a zakrátko to mezi ní a Matějem nějak zajiskřilo, a i když se Matěj choval jako pravý kavalír, těžko odolával pomyšlení vzít tu krásnou dívku do náruče, obejmout ji a políbit! Kdyby jen tušil, že i Kristýnka má stejné pokušení, i ona obdivovala Matěje stále víc, jeho odhodlanost, sílu a něhu, s níž se na ni díval. Ale oba byli nesmělí a netroufali si dát najevo svoje city.

A tak utíkal čas, oni spolu žili šťastně a pořád jako by čekali na nějakou příležitost. Kristýnka vařila, prala, starala se o všechno a Matěj odcházel brzo ráno a vracel se za setmění. Kdyby tak Kristýnka věděla, jak často se zastaví někde na průseku lesa a dívá se do krajiny a přitom na ni myslí! Kdyby tak Matěj věděl, jak si Kristýnka často povzdychne, když pere jeho košile!

Přišlo léto a v lese dozrála spousta borůvek.

„Víš co, Matýsku,“ řekla jednou večer Kristýnka, když rozsvěcela olejovou lampičku, „mohla bych s tebou jít ráno do lesa a ukážeš mi, kde jsou nejsladší modré borůvky, a já budu celý den sbírat a celý týden tak s tebou vždycky ráno půjdu... a v neděli spolu půjdeme s košem na trh a prodáme je. Spousta lidí ve městě by chtěla lesní plody, ale nemohou si je nasbírat! Vyděláme nějaké peníze a já taky trochu pomůžu, víš?“

Nevymlouval jí to, naopak měl radost, že s ním po ránu půjde a že celý den bude v lese někde poblíž.

„A nebudeš se bát?“

„A čeho bych se bála? Medvěda? Nebo snad Krakonoše? Ten přece chudým neubližuje!“

Co jí na to měl říct? Miloval ji a tak rád by ji pohladil, políbil, ale nedokázal v sobě najít tu odvahu. Častokrát si ve dne při procházkách po kopcích říkal, jak by bylo krásné, kdyby měli spolu děti, představoval si dokonce, jak by asi vypadaly... Jenže když přišel domů, sklopil hlavu a nevypadlo z něj kloudné slovo, styděl se dát najevo, co cítí.

„Tak dobře, ujednáno!“

Každý všední den s ním za svítání Kristýnka vstávala a chodila na stráně pod Dvoračkami, někdy i na Zadní Plech a nebo na Kotel a údolím říčky Mumlavy a všude jí Matěj ukazoval ta nejznamenitější borůvčí, kde se borůvky černaly jako obrovské kuličky. A v neděli pak chodili s velkým košem na trh do Jilemnice a tam se po jejich borůvkách mohli lidé strhat! Každý chtěl borůvky jen od Kristýnky, sladké a veliké lesní plody.

Tři týdny tak Kristýnka chodila den co den brzo ráno s Matějem po Krkonoších a sbírala, ruce měla modré, že se prsty nedaly ani umýt, a vždy v neděli šlapali společně, ruku v ruce do Jilemnice. Pokaždé si donesli domů pár zlatáků.

To by mohlo být na svatbu, přemýšlel Matěj, ale mlčel. I Kristýnku to napadlo, ale ani ona nenašla odvahu mluvit o svatbě. Vždyť spolu žili pořád spíš jako bratr a sestra! A přitom se tolik přitahovali!

Čtvrtý týden byl v polovičce srpna. Hned v pondělí Kristýnka vstala jako obvykle, udělala snídani a pak spolu s Matějem vyšli do hor.

„Dneska tě zavedu do míst, která nikdo nezná, a tam jsou největší borůvky, jaké jsem kdy viděl,“ řekl Matěj a vyšli. Stoupali do vrchu a tak prudce, až se jim dechu nedostávalo, občas se zastavili, aby si oddechli.

Stromy pomalu řídly a rozsáhlou planinu pokrývalo jen husté borůvčí.

„Jsme na místě,“ řekl Matěj. „Nebudeš se tu bát? A trefíš domů?“

„To se ví, Matěji, nejsem přece malá holka.“

Ještě chvíli otálel, jako by chtěl říct, jak ji má rád, ale ani teď to nedokázal. Jen přikývl a pomalu a nerad odcházel za svými povinnostmi.

Kristýnka sbírala a sbírala, v poledne měla plný džbán a sbírala dál. Ani si nevšimla, že se nebe nějak podivně zatáhlo a obloha potemněla. Teprve když začal váť studený vítr, zvedla hlavu a vyděsila se. Nebe bylo zlověstně černé a ve vzduchu vibrovalo elektrizující napětí, jako by každou chvíli měla začít nelístoplná horská bouře.

Kristýnka propadla panice. Co teď? Kam utéct? Kam se schovat? Věděla, že domů nedojde, je to příliš daleko, ale nemohla zůstat jen tak v horách, bála se a všechno se v ní nějak třásllo a chvělo úzkostí. Nemyslela však na sebe! Vzpomněla si na Matěje! Snad se někde schová a přečká, až se bouře utiší!

Opatrně vstala, nohy celé zkřehlé od toho, jak klečela v borůvčí. Nemohla si vzpomenout, jak se má vydat zpátky. Zafoukal vítr a kolem ní se rozprostřel mrak hustý jako mlha na podzim. Nevěděla, kam jít a kudy!

Šla tedy jen tak dopředu, jak ji nohy nesly, nazdařbůh.

Na nebi se začaly křížovat blesky a hrom rachotil a pak se najednou spustil prudký déšť, průtrž mračen. Kristýnka byla rázem docela mokrá a nebylo kam se schovat, neviděla před sebe na krok, rozběhla se dopředu, ale sotva uběhla pár metrů, zakopla nešikovně o vyčnívající kořen a spadla. Všechny borůvky, co za den nasbírala, se rozkutálely po zemi... Zmateně začala sbírat alespoň něco, ale déšť sílil a blesky osvětlovaly hory stále divoceji, sotva dvě hrstičky schovala do džbánu a zase utíkala jako o život.

Najednou se před ní objevila skála a v ní otvor, jeskyně. Konečně místo, kde by se mohla schovat. Dlouho nepřemýšlela a ukryla se pod převis skály. Konečně byla chráněná před tím strašlivě pronikavým deštěm. V promočených šatech se celá třásla zimou.

„Jen pojď dál, děvenko,“ ozval se odněkud zevnitř jeskyně nějaký hlas. Ani se nepolekala, jen se otočila a snažila se proniknout tmou. Hlas zněl příjemně, laskavě. A vycházel ze tmy.

„Překvapila mě bouřka...“ vysvětlovala.

„Já vím, Kristýnko,“ pokračoval hlas.

Pomalů si zvykala na to přítomí a začala rozeznávat obrysy. Udělala pár kroků dozadu a málem zakopla o sedící stařenku.

„Vy mě znáte?“

„Znám, neznám... Zнала jsem tvého dědečka, byl to skvělý sklář a moc hodný člověk! Dokázal ze skla vykouzlit zázraky!“

Kristýnka měla na krajíčku. Vzpomínka na dědečka a na chalupu v Harrachově v ní vyvolala tak smutnou náladu! Ano, dědeček vyfoukal figurky stejně jako ozdoby a nebo skleněné barevné šperky...

„Bylo mi tě líto, když jsi musela odejít z vaší chaloupky, ale Matěj je hodný chlapec, bude to správný muž a dobrý tatínek pro tvoje děti!“

Jako by tím padl všechny ostych.

„Myslíte, stařenko, že by mě chtěl?“

„Děvče, děvče! Miluje tě, ale je plachý a netroufá si! Musíš mu trochu pomoci! Vezmi ho kolem krku a řekni mu třeba... tatínku...“

„A on...co on?“

Stařenka se usmála.

„Uvidíš!“

Kristýnka svěsila ramena a sklopila hlavu. Tolik by si přála, aby měla stařenka pravdu. Aby Matěj...

„A co vy tady, stařenko?“

„Ale Kristýnko, šla jsem na borůvky, nasbírat aspoň hrníček. Můj vnuk, malý Péta, je nemocný a bába kořenářka řekla, že ho může zachránit jen hrníček borůvek, v nichž je síla země, když se mu dá po ránu, jakmile zajde úplněk měsíce. A úplněk je dnes v noci. Chtěla jsem je nasbírat, ale sama vidíš, je bouřka a já už v té tmě nevidím! Jenom jediný hrníček k snídani...“

„Ale stařenko, ten já přece mám, vezměte si ho!“ vyhrkla Kristýnka.

„A ty bys mi dala všechno, co ti zbylo? Za celý den práce?“

„No to se ví, samozřejmě! Lidé si přece mají pomáhat, a jestli to vašeho vnoučka zachrání, budu mít větší radost než z těch peněz, které bych dostala na trhu,“ ujišťovala ji Kristýnka a podávala jí svůj džbán s borůvkami. Zdálo se jí, jako by té stařence najednou zajiskřilo v očích.

„No jen berte, babičko, berte, já přece vím, jak je člověku v nouzi!“

A v tom okamžiku se nebe celé rozzářilo bleskem a zarachotil ohlušující hrom.

Zděšená Kristýnka před sebou najednou viděla, jak se ze staré shrbené ženy pomalu stává někdo docela jiný!

Najednou před ní stál sám Krakonoš! Veliký a plný síly, s jiskrou v oku.

„Milá Kristýnko, obstála jsi, máš dobré srdce. A já sám budu vždy nablízku, kdyby tobě a Matějovi hrozilo nebezpečí!“

Zarachotil hrom a zablýskalo se. Najednou bylo všechno pryč a Kristýnka stála přímo před jejich chaloupkou na Čertově vrchu. Matěj stál ve dveřích a díval se zoufale a se strachem k lesní cestě.

„Matěji, miláčku...“ vyhrkla Kristýnka a v tom si vzpomněla na Krakonošova slova. „Tatínku...“

Už nemusela nic dodávat, Matěj ji vzal do náruče a donesl do jejich domku. A celou noc ji pak svíral v náručí.

Nazítří, když mu Kristýnka vyprávěla o svém zážitku, se šli podívat na ta místa. Žádná skalní jeskyně tam nebyla, ale začalo se tam říkat U Krakonošovy snídaně. I Kristýnka a Matěj tam občas se svými dětmi zašli a vyprávěli jim o tom zázračném setkání s Krakonošem.“

„Hezká pohádka. Tohle jsi jí vyprávěl?“

Jen přikývl. Možná se ostýchal. A možná i bál neúprosné kritiky.

„Chápu,“ snad řekla soška, „chtěl bys holčičku, vid’...?“

„Nevím, nepřemýšlel jsem o tom, ale asi máš pravdu. Po člověku má něco zůstat a já jsem v životě nejspíš pokazil, co se dalo. Tohle je ovšem tak hrozný a nečekaný šok, který na mě znenadání dolehl, že se neumím vzpamatovat. Připadám si jako závodník, který skoro doběhl do cíle maratónu, a najednou se mu podlomily nohy, asi tam byla nějaká překážka, které si nevšiml, a teď leží na zemi a nemá sílu se zvednout!“

„Potřebuješ někoho, kdo by ti podal ruku?“

„Ano. Kdo by mi dal tu symbolickou skleničku vody!“

Thlustoučký Buddha z teakového dřeva se tajemně usmíval, alespoň se to tak na první pohled zdálo.

„Myslíš si o mně, že jsem rozmazlený?“

„Proč rozmazlený?“

„Protože se neumím vyrovnat s překážkou, sice nečekanou, ale bohužel reálnou a objektivní.“

„Jenže ty si nemyslíš, že to je zasloužený výsledek!“

„Máš pravdu, nemyslím...“ Buddha věděl všechno, nemluvil na něho slovy, ale jeho myšlenky vstupovaly přímo do mozku. „Snad kdybych věděl, proč k tomu opravdu došlo, dokázal bych se s tím lépe vyrovnat, smířit...“

Měl pocit, že to, co cítí on, musí stejně vnímat i bytost, kterou nade vše miloval, že prožívá uvnitř stejný

pocit štěstí. Byl to beze sporu omyl. Ale možná ho Hanny jen zkouší?

„Co bych měl teď udělat?“ odhodlal se a vyslal k Buddhovi myšlenku, na kterou chtěl slyšet odpověď.

„Nevzdávej se, jestli ti na tom opravdu záleží. Ale pokud nemáš dost síly, musíš ji znovu najít. Musíš v sobě vykřesat vnitřní harmonii!“

„Snadno se to říká! Ale jak? Ztratil jsem smysl života!“

Zaklonil hlavu a raději zavřel oči, i pouhá myšlenka mu vháněla do očí dojetí, litoval se a připadal si trapně.

„Neztratil. Jenom tápeš v mlze. Láska nezmizela, je tu pořád, jen ji nevidíš!“

„Jak může člověk dokázat, že mluví pravdu, že to, co říká, myslí doopravdy? Existuje nějaký přesvědčivý a nepochybný důkaz?“

„Myslíš detektor lži? Nic takového neexistuje!“

Už si zvykl na střídající se otázky a odpovědi, které zněly docela jasně, střízlivě a konkrétně. Připadal si jako na tenisovém zápase. Otázka, odpověď, otázka, odpověď... Chvillemi podléhal iluzi, že dřevěná soška skutečně mluví.

Několikrát si v duchu přehrával všechny důležité okamžiky jejich partnerského vztahu s Hanny a podroboval je přísné inspekci. Padala z toho na něj velká únava.

Bylo by nejlepší usnout a dlouho spát, pak se probudit a nic si nepamatovat.

„Neexistuje žádný přesvědčivý důkaz věrnosti!“

Otevřel oči a snažil se proniknout šerem až k sošce z teakového dřeva.

„Proč to říkáš?“

„Protože se bojíš. Máš strach, že ti byla a asi je nevěrná. Že si našla někoho jiného a teď jen hledá nějaký ospravedlňující důkaz. Vždycky je lepší shodit vinu na druhého a zůstat ve svých vlastních očích čistý! Nebo snad ne?“

„Taková přece není? Nebo ano?“

Najednou jako by se Buddha odmlčel.

„Co je? Proč nic neříkáš? Proč najednou mlčíš?“

V tom nesnesitelném tichu se ozývalo jen tikání hodin.

„Nebo je pravda, že když se žena rozhodne, dokáže všechno odhodit, spálit mosty a jít dál a ani se neohlédnout? Že jí to nevadí, netrápí se? Že nemá žádné výčitky svědomí? Že jí není ani trochu líto, že něco boří?“

Buddha zatvrzele mlčí. Přestal hrát hru nebo ho jen nechce poranit souhlasem?

Inženýr Václav Paleček povzdychl a zavřel odevzdaně oči. A v tom se to stalo. Uslyšel docela zřetelně slova, která se nesla nepochybně od dřevěné sošky. Nemohla to být jen iluze!

„Chraň si svobodu ducha. I v lidském trápení je milosrdné poznání!“

2.

Hloupost, pomyslel si, proč si chránit svobodu? Když člověk miluje, dobrovolně se své svobody vzdává a je šťastný! Začal se zvolna nořit do milosrdného snu, který ho stále více spoutával a uklidňoval zároveň.

Vnímal slova i věty.

Záleží na tom, zda je to příběh vymyšlený nebo pravdivý? Není lidský osud někdy směsicí těch nejméně pravděpodobných náhod?

Doléhalo to k němu lehce a laskavě, jako když mu někdo v dětství, před tolika lety, vyprávěl pohádku.

...už je to velice dávno, když v městečku na břehu veliké a dlouhé řeky, která se na jaře vylévala z břehů a v zimě její koryto vysychalo, bydlel starý muž se svými čtyřmi syny a dvěma dcerami. Nebyl bohatý, spíše naopak, ale říkali o něm, že je moudrý a rozvážný.

Ze svých tří prvorozených synů neměl příliš radost, byli to bezstarostní a povrchní, lehkomyslní floutkové, které zajímal jen flám a hospody. Pouze ten poslední, nejmladší, Lao-xi, otci rád pomáhal. Otec mu za to předával své moudré životní zkušenosti. Jednou složil pro svého syna, aby jej ještě více vzdělal, následující čtyřverší:

*Je lepší strpět tisícero muk
než veselit se s mocnými.
Je lépe pobrdat bobatšvím
a chránit svou svobodu.*

Jednoho dne ten starý muž onemocněl a musel zůstat na lůžku. A starší synové mu nejen ani trochu nepo-

mohli, ale naopak ještě využili situace, kdy nemoc otci bránila, aby sledoval jejich počínání, a prodali tajně všechno cenné, co v domě ještě zbývalo. Stržené peníze rychle prohýřili na místech nabízejících rozkoš a výstřednost.

Stařík, vyčerpaný svou nemocí i věkem, velice trpěl chováním synů a jeho choroba se ještě zhoršovala.

Když cítil, že se blíží neodvratný konec, zavolal ke svému lůžku nejmladšího, milovaného syna a řekl mu:

„Můj synu, dítě moje, už brzy umřu. Následující den po mém pohřbu se na prahu našeho domu objeví žebrák. Nabídneš mu placky. A když nebude chtít, nabídneš mu peníze. A když opět odmítne, přivedeš mu svou starší sestru a dáš mu ji za ženu.

Nazítří pak na naše dveře zaklepe další žebrák. Budeš se chovat stejně jako předchozí den, nejprve mu nabídneš placky, když je nebude chtít, peníze – a pak když odmítne, dáš mu svou mladší sestru za ženu.

A třetího dne půjdeš do zahrady a budeš hrabat v popeli u pece, kde jsme vždy pekli placky. Najdeš tam nuž...

Viš, synku, nejsem bohatý, tví bratři dokázali rozházet i to málo, co jsme měli. Ten nuž je jediné bohatství a také jediná věc, kterou ti mohu odkázat. Je to tvé celé dědictví. Ale pamatuj si dobře, nesmíš se od toho nože nikdy, za žádných okolností a z žádných důvodů odloučit. Kdyby se ti někdy stalo, že se dostaneš do velkých nesnází, díky tomuto noži můžeš vždy dokázat vše, co si budeš přát!“

Když stařík domluvil, hlava mu poklesla a vydechl naposledy.

A tak mladý muž prodal poslední zbytek věcí, které v domě ještě zbývaly, aby získal peníze na otcův pohřeb.

Všechno se dál událo, jak otec předvídal. V následující den po pohřbu se u dveří domu objevil žebrák, odmítl placku, chleba i peníze. Lao-xi se tedy podrobil a dle otcovy poslední vůle dovedl k žebrákovi svou

starší sestru a nabídl mu ji. Toulavý žebrák ji odvedl s sebou...

I další den se událo všechno, jak otec předpovídal. Jiný žebrák se objevil na prahu, nechtěl jídlo ani peníze a Lao-xi, poslušen přání svého zemřelého otce, mu dal za ženu svou mladší sestru a žebrák s ní odešel.

Třetího dne šel Lao-xi do zahrady a hledal v popelu u pícky. A opravdu tam našel zdobený nůž...

Když se vrátil zpět do domu, padl na něho chlad a prázdnota. Vrátil se do zahrady, ale i tam cítil samotu a ledový dech.

Od smrti otce byli bratři ještě lhostejnější a vůbec je nezajímalo, co s ním bude, jejich sestry odešly a následovaly své muže, nebylo nic, co by Lao-xi zdržovalo. Protože prodal těch několik posledních předmětů, co měly jakousi cenu, aby zaplatil tatínkův pohřeb, a nezbylo nic, neměl ani rodinu, ani podporu a pomoc, dal přednost odchodu. Odešel z domu, kde se narodil, vzal si jen zdobený nůž, jediné dědictví, a vydal se do světa.

Dlouhé a nekonečné dny, od svítání do soumraku, kráčet po zemi nazdařbůh jako tulák. Přešel přes vysoké hory, písečné pouště a došel až do neznámé země.

Obyvatelé v té zemi byli neuvěřitelně chudí, že pekaři nemohli prodat za celý měsíc ani jedinou várku napečených placek! Po tak dlouhé cestě byl mladý muž vyčerpaný, unavený a vyhladovělý.

Zastavil se před pekařstvím a s velikou chutí čichal vůni čerstvě napečených placek, které tam byly před krámkem vystavené. Protože však neměl v kapse ani drobný peníz, nemohl si je koupit.

Vzpomněl si však na nůž, který při sobě stále nosil, a řekl si: Zatím jsem s tímhle nožem nikdy nic nežádal a ani jsem nic nedostal. Vlastně mi táta, než umřel, ani neřekl, jak se s ním zachází! Ale raději než umřít hlady, vyměnil bych ho za trochu jídla a na chvíli utišil ten strašlivý hlad!

Sebral svou veškerou odvahu a odhodlanost, vzal nůž a vešel do pekařova krámku.

„Pane, jsem sirotek. Mám za sebou dlouhou cestu a mám veliký hlad. Vyměním tenhle nůž, který mi svěřil můj otec, za trochu jídla...“

Pekař si prohlédl Lao-xi od hlavy k patě. Chlapec vypadal opravdu unavený a vyhladovělý.

Už nějaký čas, řekl si pekař, se mému obchodu nedaří. Stává se, že za celý den nepřijde jediný zákazník. Možná mi tenhle tulák přinese štěstí!

„Dobrá, souhlasím s tou výměnou. Dám ti placky a ty mi dáš svůj nůž!“

Lao-xi mu dal svůj nůž a výměnou dostal několik kuřičných placek, které ihned hladově zhltal. Pak se chlapec vydal k potoku, který plynul podél cesty. Nabral si do dlaní vodu a s chutí se napil několika doušků. Přemýšlel o tom, kam dál jít a kde hledat možnost živobytí.

Pekař zatím uložil nůž do zásuvky a upřímně řečeno, nevěnoval mu žádnou pozornost. Ani v duchu ho nenapadlo, že by to mohl být důležitý a tajemný předmět, který mu přinese užitek. Ale kupodivu jeho obchůdek začal okamžitě prosperovat. Přicházeli noví a noví kupující, v jeho krámku bylo plno a stále další a další přicházeli! Za necelou hodinu prodal celou zásobu za měsíc a musel jít péct novou várku. Již večer měl pokladnu plnou peněz.

Naopak Lao-xi bloudil marně celý den sem a tam. A když slunce zapadalo, vrátil se k pekaři. Měl zase hlad, ale tentokrát už neměl co nabídnout výměnou. Sedl si na kraji u cesty a mlčky sledoval pekaře a jeho ženu, jak počítají peníze.

„Dneska jsme měli opravdu skvělý den a všechno se nám dařilo,“ zaslechl pekaře, jak mluví k ženě.

„Ano,“ odpověděla, „konečně se na nás možná usmálo štěstí. Ale věčná škoda, že nemáme děti. Kdybychom měli aspoň jedno, náš život by byl opravdu mnohem radostnější!“

Byla to pravda, neměli děti, i když se o to odedávna pokoušeli, nedařilo se. A tak začali vážně uvažovat o tom, že by si nějaké dítě adoptovali.

Pekař si v tom okamžiku povšiml vyhladovělého chlapce, který seděl na cestě před jejich krámkem.

„Podívej na toho kluka. Je to sirotek, co mi dnes ráno nabídl svůj nůž a chtěl za něj výměnou kukuřičnou placku. Vypadá skromně a sympaticky, co říkáš? Mohli bychom ho vzít k nám?“

Žena souhlasila a sama šla chlapci nabídnout přístřeší. Lao-xi, který už umíral hlady, neměl jediný důvod, aby takovou velkorysou nabídku odmítl. A tak se stal pekařovým adoptivním synem.

Pekař s pekařkou žili od té doby opravdu šťastně.

Lao-xi bydlel s učedníky a pekař mu vrátil jeho nůž.

Inženýr Václav Paleček se vznášel. Nespál. Jen jeho mysl klouzala někde v pološeru místnosti a zmocňovala se ho jakási příjemná pohoda a harmonie. Už nemyslel na sebe. Nevzpomínal na to, co se stalo, nejitřil bolestivou ránu další vzpomínkou. Naopak, cítil, jak ten hluboký pocit marnosti vytlačuje cosi odlišného. A vnímal usměvavého Buddhu z teakového dřeva jako přítele, který mu přišel na pomoc...

Pekařově živnosti i obchodu se od té chvíle začalo dařit a zakrátko pekař zbohatl a Lao-xi stejně jako jeho adoptivní rodiče mohl vést mnohem pohodlnější život.

Tak uběhlo sedm, možná osm let. Lao-xi vyrostl a dospěl, byl z něho mladý muž. Jeho matka, aniž by si o tom ovšem troufala před ním promluvit, snila, že se syn ožení a bude mít děti a ona se bude starat o vnoučata. Než by mu však vyhlídli nevěstu, chtěla zjistit, jakou dívku by si představoval. Požádala ostatní učedníky, aby to nějak vyzvěděli.

„Řeknu vám to zítra,“ odpověděl Lao-xi kamarádům, „budu o tom celou noc přemýšlet...“

Václav Paleček již téměř usínal a vnitřní hlas ho kolébal jako laskavá chuva. Nechtělo se mu propadnout

do hlubokého spánku, který by zrušil tok zvláštního vnímání, které jako souvislé vyprávění působilo hojivě.

Stačilo na to jen pomyslet a Buddha mu vyhověl. Musel to být Buddha, z jehož úsměvu se šířilo laskavé pochopení.

V té zemi vládl císař a ten měl jedinou a velice krásnou dceru, kterou nade vše miloval. Jmenovala se Saomi. Každý večer po setmění měla ve zvyku vycházet z paláce a celý večer se procházet. Její přísný otec proto nařídil obyvatelům, aby v ten čas neotvírali dveře a okenice nechali zavřené, a kdo by zákaz porušil a jen letmo na princeznu pohlédl, čeká ho trest smrti.

Toho večera chtěl Lao-xi přemýšlet o nevěstě, byl tak zabrán do svých myšlenek, že zapomněl na císařův zákaz a zůstal sedět na terase domku.

A tak se stalo, že z dálky spatřil princeznu, jak se svými společníky prochází kolem pagody. Byla opravdu krásná. Krásnější než sluneční paprsek i než odlesk měsíce na vodní hladině. Měla jemné rysy jako pohádková víla...

Takové představy vnímal Václav Paleček jako bodnutí jehlou. Připomnělo mu to nemilosrdně všechno, co teď prožíval. Nevinné slůvko srovnání a okamžitě si je personifikoval. Hanny byla stejně krásná. Kdyby se nestyděl, volil by stejný příměr, usmívala se jako slunce a hladila jako měsíc! Můj bože, proč? Copak může žena tak snadno zapomenout?

Lao-xi se do Saomi okamžitě zamiloval, její obraz se mu uhnízdil hluboko v srdci a on se rozhodl, že žádná jiná žena nemůže být jeho manželkou.

Následující den ráno řekl svým kamarádům: „Řekněte mé matce, že jestli mě chce opravdu šťastně oženit, musí mi dát za ženu princeznu Saomi. Když to nebude možné, raději se neožením.“

Když chlapce vyslechli, zůstali pekař s pekařkou jako opaření! Ťukali si na čelo a nic nechápali.

„Milosrdný bože, vždyť jsme jen obyčejní pekaři!

Princezna si může vzít zase jen prince! Jak by mohla souhlasit a stát se naší snachou? Řekněte Lao-ximu, ať na tenhle bláhový nápad raději zapomene!“

A tak učňové ihned vyřídili vzkaz rodičů. On ale nechtěl nic slyšet!

„Řekněte mé matce, že jsem se již rozhodl. Vezmu si princeznu! Ať pošle do paláce dohazovače, který by to všechno dojednal!“

Když rodiče pochopili, že synovi na princezně opravdu záleží, řekli si, že se o to pokusí.

„Uvidíme,“ řekli si.

Následující den pekař upekl koláče z bílé mouky a požádal několik významných osobností, aby ho doprovodily do císařského paláce a on mohl předat dary a vyřídít synovo přání.

Tak se stalo. V doprovodu dorazil pekař do paláce a požádal o slyšení. Císař mu vyhověl, ale hned jak deputace vstoupila, přísně se na ně obořil.

„Jak se opovažujete? Jak si troufáte obtěžovat svého císaře?“

Pekařovi se rozklepala kolena a nebyl schopen ze sebe dostat jediné slovo. Promluvil za něho někdo z doprovodu.

„Veličenstvo, přišli jsme do vašeho paláce z následujícího důvodu. Pekař má jediného syna a ten se zamiloval do princezny a...“

Císařovi stoupla krev do tváře a nedovolil mu ani dokončit větu.

„Tak dost! Já jsem císař, syn nebes! A syn toho člověka je jen prostáček a můj poddaný. Jak si může myslet, že by si mohl vzít mou dceru? Děláte si legraci? Vysmíváte se mi? Strážé, vyvedte ty lidi z paláce a pro výstrahu jim setněte všem hlavu!“

Strážé se ihned chopily svého úkolu a chystaly se ty nešťastníky spoutat, ale císařův ministr a rádce, který po celou dobu seděl vedle vladaře, vstal a jedním rozhodným gestem je zastavil.

„Počkejte,“ řekl. Pak se otočil k císaři a pošeptal mu do ucha.

„Veličenstvo, uklidněte se! Princezna je ve věku, kdy se může vdávat, a každý muž, ať chudý, nebo bohatý, má právo se o ni ucházet. Když proto necháte popravit pekaře, lid si řekne, že jste nemilosrdný tyran. A nikdo víc si už netroufne požádat o ruku princezny a ona se nebude moci nikdy provdat! Podle mého názoru nemůžeme nechat popravit toho člověka ihned, ale musíme mu dát nesplnitelný úkol, třeba aby přinesl princezně dary, které nikdo a nikdy nemůže získat. Když je nepřinese, bude potrestán po zásluze za svou drzost a čeká ho smrt. Tak se vyhneme skandálu a pro lid bude trest přijatelný.“

Císař musel uznat, že ministr má pravdu.

„Dobrá, ať je po tvém. Udělej, jak soudíš!“

A tak se ministr opět vztyčil a řekl pekařovi: „Díky císařově velkodušnosti a nedozírné laskavosti jste si zachránili život. Navíc, císař je ochoten dát svou dceru, princeznu, synovi pekaře. Veličenstvo dokonce rozhodlo, že svatba se může konat hned zítra, ale má jednu podmínku. Všechny přípravy, které popíšu, musí být zítra za úsvitu dokončeny!“

Pekařovi se na chvíli ulevilo, ale nohy se mu třáslý dál. Čekal na pokyny.

„Až vyjdeš z paláce,“ pokračoval ministr, „půjdeš přímo k veliké řece, která teče asi dvacet mil odtud, a postavíš přes ni obloukový most bez jediného pilíře. Na druhé straně řeky vysadíš les a za ním rozsáhlou kvetoucí zahradu. Tu zahradu bude chránit vysoká mozaiková zeď. V zahradě musí být živo! Nezapomeň na všechny druhy zpěvavých ptáků, které tam budou hnízdit na stromech, kde dozrávají vzácné plody. A pod stromy ať jsou záhony barevných květů, z nichž se šíří jemná a delikátní vůně. Uprostřed zahrady postavíš z nefritu pavilon a podlahu vyzdobíš zlatem...“

Pekař poslouchal s pootevřenými ústy.

„A cesta, která bude spojit zdejší palác, musí vést lesem a přes nový most. Musí být pokryta barevným kobercem z jednoho kusu. Až to všechno budeš mít hotové, přijdeš si pro princeznu. Ale jestliže zítra před svítáním nebudeš hotov, budeš odsouzen a přijdeš o hlavu.“

Když ministr domluvil, pokynul pekaři a jeho doprovodu a nechal je vyvést z paláce.

Nešťastný pekař se vrátil domů a neřekl ani slovo, jen se posadil a zasmušile hleděl před sebe. Rozhodl se, že nic o té nepříznivé zprávě neřekne ani manželce, ani synovi. Myslel si, že nazítří ráno tajně odejde z domu a přijme císařův trest.

Lao-xi viděl otce, jak se zkroušeně vrátil, a prosil matku, aby se ho vyptala, jak v císařském paláci pořídil a jaký je výsledek.

„Co se stalo?“ zeptala se pekařka. „Proč jsi tak posmutnělý? Potkalo tě snad nějaké neštěstí?“

„Neptej se,“ odpověděl nešťastný pekař a sklopil hlavu. „Nemohu ti nic říct. Mám strach...“

Ale Lao-xi nevydržel, vmísil se do hovoru.

„Jen mluv, tatínku! Pročpak máš strach? Jestli tě potkaly nějaké těžkosti, budeme o tom všichni přemýšlet a najdeme určitě způsob, jak se z toho dostat!“

Pekař chvíli váhal.

Jeho žena a adoptivní syn však naléhali dál a pekař nakonec svolil a všechno, co se sběhlo, jim vyprávěl. Jak musí do svítání vyhovět extravagantním a nesmyslným přáním císaře, jinak přijde o hlavu.

Když to pekařka vyslechla, skryla hlavu do dlaní a rozplakala se. Lao-xi se vrátil do svého pokoje a začal přemýšlet, jak otce zachránit. Seděl tak na posteli a zavřel oči, aby ho nic nerušilo a mohl lépe přemýšlet.

Najednou se mu v duchu mihl obraz, uviděl starce s bílým plnovousem, který se opíral o hůl a pomalu se k němu přibližoval.

„Proč jsi tak smutný, chlapče? Jestli tě něco trápí, svěř se mi a já ti pomohu!“

Lao-xi mu vyprávěl o neštěstí, které potkalo jeho adoptivního otce, a zoufalým hlasem prosil:

„Zachraň nás, moudrý starče!“

„Neboj se, chlapče. Tvůj vlastní otec ti přece dal nůž a ten vás zachrání...“

Mladý muž se zamyslel.

„Ale po celou dobu, co mám ten nůž, jsem jej nikdy nepotřeboval. Vždyť ani nevím, co mám udělat, jak se s ním zachází!“

„Když se dostaneš do nesnází,“ odpověděl mu klidně stařec, „a nebo když si budeš něco přát, zapíchni nůž do země a zazpívej tohle:

Nožíku můj, noži,

jak jsi silný a mocný!

Když jsem v nesnázích,

můžeš mi vždy přijít na pomoc.

A pak mu již jen řekneš, jaké je tvé přání, a nůž jej okamžitě vyplní!“

Po těch slovech byl Lao-xi šilený radostí, hluboce se uklonil a opakoval:

„Děkuji ti, děkuji, moudrý starče! Děkuji!“

Když však zvedl hlavu, stařec s bílým plnovousem byl pryč. Lao-xi z toho byl tak rozrušený, že si připadal, jako by se právě probudil ze vzrušujícího snu.

Seskočil z lůžka, uchopil nůž a vyběhl do zahrady, aby jej zabodl do země, přesně jak mu stařík poradil.

Pak odrecitoval čtyřverší, které mu moudrý muž prozradil, a opakoval nahlas všechna císařova přání a podmínky, které si panovník stanovil.

A hle, v tom okamžiku se před ním objevila nádherná krajina, doslova podle ministrova popisu! S jakou radostí se Lao-xi rozběhl do domu, aby rodičům zvěstoval, co se stalo.

„Už neplačte, nemějte strach, zařídil jsem všechno přesně tak, jak si císař přeje!“

Rodiče byli v šoku, nechtěli mu zprvu uvěřit, vyděsil je, mysleli si, že zešilel, ale když vyšli z domu, spatřili tu nádheru na vlastní oči. Císařovo přání bylo do posledního detailu naplněno.

Následujícího dne, za časného jitra, se pekař se svým synem dostavil do císařského paláce. Když je císař spatřil, myslel si, že se dobrovolně přišli vydat katu, a zeptal se sarkasticky:

„Vyplnil jsi všechny mé podmínky?“

„Ano, všechny podmínky a požadavky Vašeho Veličenstva jsou do důsledku splněny, a proto jsem přišel se svým synem, abychom požádali o ruku princezny,“ odpověděl tiše pekař.

Císař nemohl uvěřit, že ubohý pekař by byl tak nadaný a schopný a měl takovou moc! Poslal ihned svého ministra a rádce, aby vše ověřil na místě a zvěstoval mu pravdu.

Když ministr vyšel z paláce, spatřil tu nádheru! Překrásnou zahradu, přesně takovou, jak ji v předvečer barvitě pekařovi popsali.

Vrátil se do paláce a sklíčeně císařovi přiznal, že všechno, co po pekařovi požadovali, do puntíku splnil a že nezbývá než splnit císařské slovo a dát pekařovu synovi za ženu princeznu.

Co císař slíbil, musel splnit.

A Lao-xi si odvedl krásnou princeznu do pavilonu postaveného za noci uprostřed nádherné a veliké zahrady.

Svatební veselí trvalo čtyřicet dní a čtyřicet nocí. Lao-xi přijal do služby komornou, starou ženu, jejímž úkolem bylo každý den ráno princeznu učesat a obléknout a pak ji provázet na procházkách. Lao-xi každý den vyjížděl na lov a vracel se až pozdě odpoledne, aby mohl trávit večery vedle své ženy.

A tak mladý pár vedl šťastný život.

Ano, šťastný život... Jaký je jen v pohádkách, které si lidé vyprávějí proto, aby jimi zakryli skutečnost.

Pohádky jen s dobrým koncem. Všichni jsou šťastní a spokojení, pomůže jim kouzlo a zázrak...

Václav zavrtěl hlavou. Co mu chce ta dřevěná figurka namluvit? Nemůže jen tak zapomenout na slova, co mu Hanny řekla.

„Co na to povíš,“ řekl polohlasem a upřel oči na obrysy dřevěné figurky.

„Co? Poslouchej dál. Chceš znát pravdu o životě, máš ji mít.“ Brzy na to přijel do země mladý obchodník. Když uslyšel, že pekařův syn si vzal za ženu nejkrásnější princeznu a že pro ni dokázal vystavět za jedinou noc překrásný palác s nejpozoruhodnější zahradou na světě, usoudil, že ten muž musí mít nějaký tajný a mocný talisman, který mu pomáhá, a zařekl se, že jej musí získat pro sebe. Přiblížil se až k zahradě, aby předstíral, že obdivuje tu nádheru, a uviděl, jak se v koutku zahrady prochází princezna se svou komornou. Byl oslněn její krásou. A tak se rozhodl, že získá nejen talisman, ale i krásnou princeznu.

Nazítří se také dostavil v době, kdy se princezna procházela v zahradě, a přestrojil se za prodavače květin. Postával u zahradní brány a svíral proutěný košík naplněný nejrozmanitějšími krásnými květinami. Princezna si ho povšimla a poslala komornou, aby od něho nějaké koupila. A obchodník využil danou situaci a řekl komorné několik slov.

„To je smutné, když člověk musí ještě pracovat v tak důstojném věku, vzácná paní! Kdybys mi ale mohla pomoci v jedné záležitosti, dal bych ti spoustu zlata a ty bys mohla šťastně dožít zbytek svého života v pohodě, klidu a dostatku.“

Stará žena se jím dala snadno zlákat. „A co bys ode mne potřeboval? Řekni mi to a já udělám všechno, co žádáš!“

„Kdybys mi mohla přinést talisman, který má pekařův syn, a dověděla se od něho tajemství, jak se používá, dostaneš ode mne velkou odměnu!“

Stará komorná chvíli přemýšlela a pak řekla:
„Nuže, za týden přijď a já ti všechno povím. Můžeš mi důvěřovat.“

Vybrala několik květin a vrátila se ke své paní.
Následující den, když ji česala, zamyšleně řekla:
„Má milovaná a krásná paní, mám pocit, že pekařův syn k vám není dost upřímný!“

Mladá žena na ni překvapeně pohlédla a zeptala se:
„Pročpak tak soudíš?“

„Jestliže byl schopen za jedinou noc postavit tak nádhernou zahradu, musí mít spojení na nadpozemské síly! Jistě vlastní nějaký předmět, talisman, v němž je jeho moc a síla. Kdyby vás opravdu miloval, již dávno by se vám přiznal a všechno prozradil. Ale on má celé tajemství jen pro sebe. Vám se zdá, že je to od něho upřímné?“

Po celou dobu se dívala upřeně na princeznu a ta o jejích slovech začala vážně přemýšlet. Zdálo se jí, že komorná má pravdu! Nevěděla však, jak se zachovat!

„Máš pravdu. Ale co mohu dělat?“

Komorná tak s potěšením zjistila, že princezna se chytila a padla do její nastražené pasti.

„Netrapte se tím,“ pokračovala komorná, „až se dnes večer vrátí z lovu, chtějte, aby vám to vysvětlil. Když vám všechno poví, bude to důkaz jeho upřímnosti.“

Když komorná princeznu dočesala, vyšly se obě procházet do zahrady a již o tom nemluvily.

Večer se Lao-xi vrátil jako obvykle a našel svou ženu ležet na posteli. Byla na první pohled smutná a mlčela.

„Pročpak jsi tak sklíčená, miláčku?“ zeptal se jí něžně, „řekni mi honem, co tě trápí, ať tě mohu utěšit!“

„Copak to nevíš?“ odpověděla mu. „Od okamžiku, kdy jsme se vzali, až do dnešního dne jsi mi neřekl, jak jsi dokázal za jedinou noc všechno postavit!“

Pohlédla na něj vyčítavě.

„Něco přede mnou tajíš!“ A rozplakala se.

Jak se mu ulevilo!

„Tak kvůli tomu se trápíš? Neplač, má lásko, všechno ti povím!“

Vzal svůj starý nůž a podal jej ženě.

„Podívej, vezmi si ho! Je to nůž, který jsem zdědil po předcích. A díky jemu jsem dokázal za jedinou noc vystavět náš palác i nádhernou zahradu! Tak, teď znáš celou pravdu! Vezmi si jej!“

Princezna Saomi si vzala nůž a prohlížela si jej uklidněná a s úsměvem.

„Kdybys mi to řekl dřív, nepochybovala bych o tvé upřímnosti!“

A zbytek večera strávili vesele a v příjemné shodě.

Druhý den, když komorná princeznu česala, Saomi jí vyprávěla, jak jí Lao-xi ukázal a věnoval kouzelný nůž, a dodala přesvědčeně:

„Tak vidíš, že je ke mně upřímný!“

Ale komorná spokojená nebyla.

„Kdepak, má vzácná paní, já jsem si jista, že upřímný není!“

„Co tím chceš říct?“ zeptala se princezna udiveně.

„Je sice pravda, že vám ukázal a třeba i daroval nůž, ale neřekl, jak se s ním zachází! Není to důkaz toho, že k vám není dost upřímný?“

A dívala se upřeně princezně do tváře, aby viděla, jak na ní ta slova zapůsobí.

Princezna jí zase dala za pravdu, ale byla z toho špatná.

„Co bych tedy měla udělat?“ zeptala se komorné.

A komorná viděla, že se od ní princezna zase dala snadno zmanipulovat a podvést. Byla velice spokojená!

„To je snadné, má paní! Až dnes večer přijde domů, rovnou se ho zeptejte. Když vám všechno přizná, bude to známka jeho naprosté upřímnosti.“ A pak se šly společně zase procházet do zahrady.

Večer, když se Lao-xi vrátil, našel zase ženu zasmušile sedící na posteli a vypadající nešťastně. Znepokojilo ho to.

„Co se ti přihodilo, moje lásco? Pročpak jsi zase smutná? Hned mi pověz, co tě trápí! Už mě déle nena-pínej!“

„Ty si troufáš ptát se, proč jsem smutná? Nikdy jsi mi nevěřil! Už od prvního dne, co jsme spolu. Dal jsi mi sice včera tvůj nůž, ale neřekl jsi mi, jak se s ním zachází! Proč mi nedůvěřuješ?“ A rozplakala se.

„Cože? Tak kvůli tomu jsi nešťastná? Neplač. Všechno ti povím! Když tě potká nějaká nesnáz, zabodneš jen nůž do země a vyslovíš čtyřverší.“

„Jaké čtyřverší?“

„Tohle!“ a začal recitovat.

„Nožíku můj, noži,

jak jsi silný a mocný!

Když jsem v nesnázích,

můžeš mi vždy přijít na pomoc.

No a pak vyslovíš své přání a bude okamžitě vypl-něno.“

Princezna se usmála.

„Proč jsi mi to neřekl dřív? Zbytečně bych se netrá-pila!“

A mladí manželé prožili šťastně další krásný společ-ný večer.

Nazítří, hned po ránu, když komorná princeznu če-sala, vyslechla si, jak Lao-xi včerejšího večera beze-lstně svěřil celé tajemství své ženě Saomi.

„Tentokrát musíš uznat, že mne opravdu miluje,“ dodala princezna s triumfujícím úsměvem.

To musela komorná uznat, ale potřebovala vědět ještě víc.

„Má vzácná paní, takový poklad musíte bedlivě hlí-dat, aby vám jej někdo neukradl!“

„Nikdo jej nemůže vzít,“ ujistila ji důvěřivě Saomi.

„Schovávám jej pod polštář mého muže!“

Když komorná princeznu dočesala, vyšly spolu za-se do zahrady na procházku.

Nastal domluvený den a v poledne stál obchodník

na dohodnutém místě u brány a čekal, až mu komorná donese slíbený talisman.

Princezna se po obědě odebrala do pokoje a na chvíli usnula jako obvykle. Toho využila komorná a rychle jako plíživá kočka vešla do ložnice, pod polštářem Lao-xi našla kouzelný nůž a zmocnila se jej.

Opatrně vyšla z paláce a běžela k bráně, aby obchodníkovi předala vzácný předmět a pověděla mu, jak se s ním zachází.

Obchodník věrně podle instrukcí zabodl nůž do země a odrecitoval známé čtyřverší:

„Nožíku můj, noži,
jak jsi silný a mocný!
Když jsem v nesnázích,
můžeš mi vždy přijít na pomoc.“
A pak rychle dodal:

„Nožíku můj, rychle odnes tenhle palác, nádhernou zahradu, princeznu a mne až za Ledové hory a Ohnivé moře. A prosím pospěš!“

Sotva dořekl, palác i zahrada zmizely. Byly v mžiku daleko, daleko odtud. Za Ledovými horami a Ohnivým mořem.

Když se princezna probudila, na jejím lůžku seděl neznámý muž. Volala na služebnou, ale marně. Když obchodník zjistil, že se princezna probudila, pokrytecky se na ni usmál a pravil: „Teď mi, má krásná princezno, díky tvé staré komorné náležíš. Zatímco jsi spala, nechal jsem odnést palác za Ledové hory a Ohnivé moře. Tvůj muž nás tady nikdy nemůže najít ani dostihnout. Mimochodem, nejsem snad lepší než on?“

Princezna si ho bedlivě prohlédla a v duchu konstatovala, že obchodník opravdu není tak špatný. Zalíbil se jí a snadno se rozhodla, že bude jeho.

Když se večer vrátil Lao-xi z lovu, zjistil, že zahrada, palác i jeho žena jsou pryč! Chtěl sevřít svůj nůž, ale uvědomil si, že ho nemá u sebe. Uvědomil si tu dě-

sivou situaci. Posadil se na břeh řeky a hořce a zoufale se rozplakal. A zatímco bezmocně lamentoval, zpráva o tom, že dcera i se zahradou a palácem zmizela, se donesla až k císaři.

Císař tomu zprvu nevěřil, ale když vyšel z paláce a viděl všechno na vlastní oči, už nepochyboval. Z nádherné zahrady nezbylo vůbec nic. V doprovodu svých ministrů došel až na břeh řeky, kde našel nešťastného a plačícího Lao-xi.

„Co se to děje?“ zeptal se ho přísně. „kde je zahrada, kde je palác a kde je má dcera?“

Lao-xi na to neuměl odpovědět. Rozzlobený císař nařídil svým strážím, aby ho spoutali pevnými provazy a vhodili do řeky!

Václav se nadechl. Konečně něco, čím se pohádka přibližuje realitě! Ženě nelze věřit, snadno spálí mosty, snadno vymění jednu lásku za jinou! Asi to nebylo přesně to, co by chtěl slyšet a vnímat. Asi by raději slyšel slova o věrnosti, rád by přesvědčoval sám sebe, že ani Hanny takhle nemůže být šťastná! Copak může být někdo v pohodě, když by jeho nové štěstí stálo na neštěstí a smutku druhého? Nebo je to jedno? Povedená princezna, když není jeden, bude žít v pohodlí s druhým, bez problému proběhne výměna! Jak je možné, že tohle je pro Václava nepochopitelné? Už s dřevěnou figurkou nepolemizoval. Ale ani spokojený nebyl. Copak na světě existuje nějaká spravedlnost? Takové cimrmanovské rčení, jak chudák ještě do větší bídy přišel... Oslava viníků a potrestání nevinných!

Snažil se vcítit do nebohého Lao-xi. Za normálních okolností by se utopil, padl ke dnu jako podnikatelé v Orlické přehradě. Jenže pohádka může zapůsobit a změnit všechno!

„Co bys udělal ty, Václave, kdyby ses zachránil? Nechal bys to být? Řekl by sis, že se nedá nic dělat? Nebo bys ji hledal a snažil se ji znovu získat?“

Vlastně nevěděl. Bolelo by ho, kdyby jeho láska tak snadno našla jiného, kdyby ho bez skrupulí vyměnila. Asi by o ni bojoval. Ale asi by jí už nikdy nevěřil...

Lao-xi tak plul na hladině asi měsíc. Jeho tělo se začalo rozkládat, odpadly jeho ruce a nohy a pluly nezávisle někam, neznámo kam. A jednoho dne se zvedl prudký víchř a vyvrhl zbytek jeho těla na břeh a tam jej dál valil a valil.

Kutálel se tak nějakou chvíli, až se objevil na prahu staré chýše, ze které vyšla mladá žena, a když uviděla v jakém strašlivém a politováníhodném stavu se nachází, slitovala se a odnesla tělo dovnitř.

Za nějakou chvíli Lao-xi nabyt vědomí a žena se ho vyptávala, jak se mu to přihodilo, odkud přichází a kdo je. A Lao-xi jí podrobně vyprávěl celý svůj život, celé dobrodružství.

Mladá žena poslouchala pozorně, a když Lao-xi domluvil, uvědomila si, že ten mladý muž je její mladší bratr. Byla to přece ona, kterou dal prvnímu toulavému žebrákovi, jak si přál otec.

Tohle nečekané a osudové setkání je oba rozplakalo.

„Jak ses dostala až sem, sestřičko?“ zeptal se jí.

A role se vyměnily, teď vyprávěla ona.

„Žebrák, který si mne tehdy odvedl, je král Ledové hory. Je velmi hodný a laskavý, miluje mne z celého srdce. Jsem velmi šťastná,“ svěřila se bratrovi. „Každé ráno odchází na lov a vrací se domů až při západu slunce. Už brzy se vrátí a já ho požádám, aby ti pomohl. Ale je trochu podivín a nemá rád cizí návštěvy, které nezná a nečeká, bude lépe, když se zatím skryješ. Pokaždé, když se vrací, zafouká prudký vítr, tak aby ses nevylekala!“

A tak Lao-xi skryla za dveře.

Nějakou chvíli poté zahřmělo a víchř se opřel do chatrče, jako by ji měl někam odnést, pak se otevřely dveře a král Ledových hor vstoupil. Na plecích nesl gazelu, kterou ulovil.

Posadil se uprostřed místnosti a dal rozkazy strážcům, kteří ho doprovázeli, aby připravili na rožni ulovenou zvěř. Pak se obrátil ke své ženě.

„Jako bych u nás cítil nějaký neznámý pach?“

Žena se k němu přiblížila a odpověděla bez ostychu:

„Nepodezřívej mě zbytečně, prosím! Je to přece můj mladší bratr. Ten, který mne tobě kdysi dal za ženu!“

„Tak proč se schovává? Řekni mu, ať se rychle a bez obav ukáže!“

Mladá žena došla pro bratra.

Když vládce Ledových hor uviděl mladého a zohaveného mrzáka, poslal okamžitě své strážce, aby mu našli ztracené ruce a nohy.

Bylo pro něho snadné uzdravit Lao-xi a vrátit ho zpět do života. Chtěl však vědět, co jeho švagra přivedlo do tak hrozného stavu.

Mladý muž mu vyprávěl o svém neštěstí a poprosil švagra o pomoc. Chtěl najít svou zahradu a pomstít se.

Ano, pomstít se, konečně přirozená lidská reakce! Člověk se přece touží pomstít tomu, kdo mu ublížil, pomyslel si Václav, ale jeho myšlenka byla čitelná.

„Chtěl by ses jí pomstít? Za to, že tě trápí?“

„Nevím, jestli pomstít, ale přál bych jí, aby cítila stejnou bolest jako já!“

Dřevěná soška nereagovala, nevyslala žádnou myšlenku. Václava to znepokojilo. Nechtěl vypadat jako primitivní krvežíznivec.

„Je tak těžké pochopit, co prožívá člověk, který na-prosto věřil, miloval, neměl ani stínek podezření, a na-jednou se mu všechno zhroutilo a on neví proč?“

V tom šeru se očím pomalu přivyklým na tmu zdálo, že se Buddha usmívá.

...„Tvou zahradu,“ řekl král Ledových hor, jsem zahlédl nedávno při lovu. Leží za Ledovými horami, za Ohnivým mořem. A je velmi těžké se k ní dostat, pro-

tože moje království nesáhá dál než Ledové hory a neznám žádný způsob, jak překonat Ohnivé moře.“

Lao-xi se však nenechal odradit.

„Ať je to jakkoliv těžké, půjdu tam,“ řekl rozhodně. „Doufám, že mohu počítat s tvou pomocí!“

Král Ledových hor chvíli přemýšlel a pak řekl:

„Dobrá. Když tam chceš za každou cenu jít, pomohu ti nejvíc, jak bude v mých silách. Nejprve si vezmi tuto šavli. Pokud ji budeš mít v ruce, nikdo se neodvážá na tebe zaútočit, když budeš přecházet Ledové hory.“

Lao-xi ho pozorně poslouchal. A vladař Ledové hory pokračoval.

„Za Ledovými horami uvidíš velikého hada. Nebudeš si ho všimnout a půjdeš dál, až dojdeš do úzké soutěsky. Na levé straně, na vrcholu skaliska, uvidíš hnízdo se dvěma malými orly. A právě v úpatí té skály je jeskyně, v níž žije ten veliký hroznýš. Právě ve chvíli, kdy se přiblížíš, bude hladový hroznýš ohrožovat dvě malá orlata. Ty se však nezalekneš a šavlí usekneš hadovi hlavu. Až se vrátí matka orlice, bude se chtít nějak odměnit, žes jí zachránil děti. Jednou se mi svěříla, že se odvděčí každému, kdo pomůže jejím dětem v nebezpečí a zachrání je. Až se tě zeptá, co by sis přál, odpovíš jí, že chceš, aby tě přenesla na druhou stranu přes Ohnivé moře.“

Až se tam na druhou stranu moře dostaneš, uvidíš již svoji zahradu, je nedaleko od mořského břehu.“

Když domluvil, podal ještě švagrovi šavli. Gazela byla v tu chvíli již upečená a mohli začít společně hodovat.

Nazítří, ještě před úsvitem, vzal Lao-xi šavli, rozloučil se se švagrem a sestrou a dal se na cestu. Přešel Ledové hory a nikdo si nedovolil ho zastavit, protože měl v ruce vzácnou šavli vládce Ledové hory. Cesta byla přesto obtížná a nebezpečná, pokrytá ledem, při každém kroku Lao-xi klouzal a padal. Trvalo mu celý měsíc, než se mu podařilo horu překonat. Nakonec sestou-

pil dolů a prošel lesíkem. Objevil se u soutěsky, přesně jak mu vylíčil švagr. Na levém skalisku bylo orlí hnízdo a v něm dvě mláďata. U paty skaliska byla jeskyně.

Lao-xi se skryl a vyčkával. Najednou se mu zdálo, že slyší něco jako zapískání, a spatřil velikého hada, který se soukal z vchodu jeskyně, plazil se vzhůru a chystal se spolknout dvě orlí mláďata. V tom se zvedl vítr a matka orlice přiletěla, zahalená v mračnu prachu. Spatřila toho strašlivého hada připraveného spolknout její děti, ale netroufala si dosednout do hnízda, létala nad ním a vyražela ze sebe zoufalé skřeky. I mláďata vydávala zoufalý pískot.

Lao-xi se zvedl, napřáhl šavli a jediným pohybem oddělil hadovu hlavu.

Když orlice viděla, že had je mrtev, dosedla do hnízda ke svým mladým.

„Jsi náš zachránce,“ řekla mu. „Zachránil jsi mé děti a zasloužíš si odměnu. Co by sis přál?“

„Nechci nic,“ řekl Lao-xi podle rady svého švagra. „Chtěl bych najít svou zahradu a pomstít se nepříteli, který bydlí na druhé straně Ohnivého moře. Mohla bys mi pomoci, abych se tam dostal?“

Přeletět Ohnivé moře! Při jeho slovech se orlice zalekla.

Znamená to riskovat život, pomyslela si, ale slíbila jsem, že se odměním každému, kdo ochrání mé děti. Musím držet slovo!

„Dobrá, dohodnuto! Abych se ti odměnila za tvou statečnost, přenesu tě přes Ohnivé moře. Vylez mi na záda a vezmi s sebou tenhle kožený pytlík. Je naplněný masem. Zavěs mi ho kolem krku a až zakřičím ‚maso‘, sáhneš tam a dáš mi kousek masa do zobáku. A hlavně si zapamatuj tohle: ať ucítíš jakoukoli bolest, nesmíš dát nic najevo, nesmíš ani zasténat!“

„Slibuji,“ řekl Lao-xi šťastně.

Pak si sedl rozkročmo orlici na záda a pták vzlétl do vzduchu a letěl a letěl až k Ohnivému moři. Z hladiny

vyšlehávaly vysoké černé plameny a sloupy červeného dýmu stoupaly k nebi. I když orel letěl hodně vysoko, měl pocit, jako by se dotýkal plamenů. Lao-xi cítil stejnou horkost a bolest a musel hodně svírat rty a zuby, aby nevykřikl. Po chvíli orel dostal hlad a požádal o maso.

Lao-xi vzal šavli, odkrojil kus masa a podal jej orlici přímo do zobáku. Tak letěli deset dní a nocí. Nakonec vyčerpaná orlice dosedla na břeh a sotva popadala dech.

„Jsme na místě,“ řekla svému pasažérovi. „Můžeš slézt dolů a jít přímo a stále dopředu. Najdeš tam svoji zahradu...“

Rozloučili se a mladý muž pokračoval v cestě. Šel tak dnem i nocí, ale zahradu pořád ani v dálce neviděl.

A konečně jednoho dne, za soumraku, když přešel vyprahlou poušť, narazil na osamělou malou chatrč. Byl velice unavený a měl žízeň, proto se odhodlal zaklepat na dveře a poprosit o trochu vody, než bude pokračovat v další cestě.

Dveře chaloupky se otevřely a vyšla mladá žena. Lao-xi ji požádal o trochu vody a žena mu dala plnou miskou, kterou žíznavě vypil. Když viděla, jak je mladý muž unavený a vyčerpaný, zeptala se, odkud jde a kam. Když jí Lao-xi vyprávěl celé své dobrodružství, uvědomila si, že je to její bratr. Ona byla ta nejmladší sestra, kterou kdysi dal druhému tulákovi, jak bylo poslední tatínkovo přání. Tohle nečekané setkání je oba naplnilo dojetím.

„Kde ses tady vzala, sestřičko?“ ptal se Lao-xi.

Na oplátku mu teď ona vyprávěla o svém osudu. „Toulavý žebrák, kterému jsi mne dal, je král Ohnivého moře. Je na mě velice hodný a já jsem s ním šťastná. Každé ráno brzo odchází na lov a při západu slunce se vrací domů. Už brzy se vrátí i dnes. Požádám ho, aby ti pomohl najít tvůj nůž a zahradu a aby zabil tvého nepřítele. Ale bude rozumnější, když se nejprve

někde skryješ, nemá rád v domě cizí lidi. A neboj se, než přijde, zvedne se vždy silný vítr, ať tě to nevyleká!“

Malou chvíli poté se zvedla větrná bouře a chaloupka se otřásla. Otevřely se hlučně dveře a král Ohnivého moře vstoupil s uloveným zvířetem. Posadil se uprostřed místnosti a požádal své strážce, aby připravili večeři.

„Cítím tu nějakou cizí vůni,“ řekl ženě.

„Jen mě nepodezřívej, prosím. Přišel na návštěvu můj bratr, vzpomínáš? Ten, co ti mě dal za ženu!“

„Tak proč se skrývá? Řekni mu, ať se rychle ukáže!“

Tak Lao-xi opustil úkryt. Vyprávěl o všem, co prožil, a požádal vládce Ohnivého moře, aby mu pomohl najít nůž i zahradu, aby se mohl pomstít.

„To je docela jednoduché,“ řekl král Ohnivého moře, „Protože země, která je kolem Ohnivého moře, je pod mou mocí a vládou. Naučím tě tři verše a zítra, až odsud odejdeš, půjdeš na západ a již brzy spatříš svou zahradu. Až ji uvidíš, odříkáš první verš. Proměníš se v holubici. Přeletíš do zahrady a tam odrecituješ druhý verš a proměníš se v kočku. Proběhneš do domu. Nůž je schovaný stále pod polštářem v ložnici, vezmeš jej a utečeš zpět do zahrady...“

Lao-xi ho napjatě poslouchal.

„Až odříkáš třetí verš, bude z tebe zase člověk,“ dodal vládce Ohnivého moře.

Třem důležitým veršům se Lao-xi rychle naučil, pečínka byla připravená a mohli společně hodovat.

Brzy ráno se Lao-xi rozloučil se sestrou i švagrem a vydal se na cestu. Přesně podle toho, jak mu král Ohnivého moře poradil, šel přímo za západ, když vycházelo slunce, spatřil svou zahradu, odříkal první verš. Proměnil se v holubici, přelétl do zahrady a tam odrecitoval druhý verš, proměnil se v kočku a proběhl do domu...

Spatřil tam svoji ženu v objetí s cizím mužem. Nepochyboval o tom, že je to původce všeho zla a strádá-

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.